

II – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

- Име, име једног родитеља, презиме: **Велишек-Брашко, Јожеф, Отилиа**
- Датум рођења: **04.11.1975.** Место и држава рођења: **Нови Сад, Република Србија**

II.1. основне студије

година упис: година завршетка: просечна оцена током студија:

универзитет: Универзитет у Новом Саду

факултет: Филозофски факултет у Новом Саду

студијски програм: Педагогија

звање: дипломирани педагог

II.2. мастер или магистарске студије

година упис: година завршетка: просечна оцена током студија:

универзитет: Универзитет у Новом Саду

факултет: Филозофски факултет у Новом Саду

студијски програм: Педагогија

звање: дипломирани педагог – мастер из области Педагошких наука

научна област: педагогија

наслов завршног рада: «Стратегије превентивног рада педагога с ученицима који имају тешкоће у учењу»

II.3. докторске студије

година упис:

универзитет: Универзитет у Новом Саду

факултет: Филозофски факултет Нови Сад

студијски програм: Методика наставе

број ЕСПБ до сада остварених: просечна оцена током студија:

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
3.	Велишек-Брашко, О. (2009): Идентификација деце с потенцијалним специфичним тешкоћама у учењу приликом процене зрелости за полазак у школу, <i>Педагошка стварност</i> , бр. 5-6, стр. 543-563.	M52
<i>кратак опис садржине:</i>		
<p>Рад је категорисан као прегледни чланак. У њему се разматрају могућности благовременог уочавања специфичних тешкоћа у учењу и констатује да је процена дететове зрелости за полазак у школу оптимално време за идентификацију потенцијалних тешкоћа у процесу учења јер се најчешћи индикатори и узроци тешкоћа могу уочити пре седме године живота детета. Ауторка у раду издваја шест категорија на основу следећих показатеља: графомоторика, резултати ТИП-1, емоционална зрелост, проблеми с пажњом и понашањем, развојни проблеми и социјални статус породице. На основу наведених показатеља могуће је анализирати и интерпретирати резултате студије случаја у правцу правовремене идентификације потенцијалних сметњи у развоју и учењу.</p>		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i>		ДА

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
4.	Велишек-Брашко, О. (2008): Стратегије превентивног рада педагога с ученицима који имају тешкоће у учењу, <i>Педагошка стварност</i> , бр. 9-10, стр. 907-926.	M52
<i>кратак опис садржине:</i>		
<p>У раду се полази од констатације да између ученика истог календарског узраста постоје значајне разлике у погледу способности, могућности, интересовања, предзнања, социјалног статус и сл., као и да у сваком одељењу има ученика с потешкоћама у учењу. Оне се манифестују, превасходно, као недостатак пажње и/или мотивације за учење, емотивни проблеми, поремећаји понашања, недовољно развијене језичке компетенције, моторичке вештине и координација покрета, интелектуалне способности, недостатак радних навика, итд. Ауторка констатује да благовремена идентификација потешкоћа у учењу пружа већу приступачност адекватнијој помоћи и подршци од стране наставника, родитеља и педагога у решавању ученог проблема. Закључује се да је превенција у овој области изузетно значајна, те да је неопходно развијати стратегије превентивног рада педагога у овој области.</p>		
<i>рад припада проблематици докторске дисертације:</i>		ДА

III – ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ КАНДИДАТА

III.1. услови дефинисани за кандидата студијским програмом:

Укупно трајање докторских студија на студијском програму методика наставе је 3 године (6 семестара), за које време студент треба да скупи 180 ЕСПБ бодова. У току прве две године студенти полажу 6 једносеместралних изборних предмета из четири Изборна блока: методика наставе, методика струке, педагогија и психологија, који носе по 10 ЕСПБ бодова; припремају и објављују два научна рада (с рецензијама) у часопису с SSCI листе (или релевантних часопис с листе Министарства за просвету и науку Републике Србије) који носе по 10 ЕСПБ бодова и учествују на научном скупу с рефератом (10 ЕСПБ бодова); избор теме и преглед литературе, израда пројекта истраживања и истраживање на теми носе по 10 ЕСПБ. Трећа година докторских студија је посвећена изради и писању докторске дисертације (40 ЕСПБ бодова), а остатак бодова се добија самом одбраном докторске дисертације (10 ЕСПБ).

III.2. Да ли кандидат испуњава услове? ДА

Образложење:

Кандидаткиња Отилиа Велишек-Брашко је положила свих 7 испита предвиђених планом и програмом докторских студија. Положила је следеће испите: Технике научног рада, Стратегије израде курикулума, Методичко моделовање образовних стратегија, Одабрана поглавља методике васпитно-образовног рада, Педагошко-методички аспекти сарадње породице и школе, Педагошка комуникологија и Педагошка психологија. Осим тога, реализовала је обавезе у вези с Докторском дисертацијом- избор теме и преглед литературе, Израду пројекта истраживања и Истраживање на теми. Укупно је положила 14 испита и скупила 150 ЕСПБ.

Кандидаткиња је током докторских студија написала и објавила два прегледна научна рада из области инклузивног образовања у часописима: *Васпитање и образовање*, Подгорица (М24) и *Социјална мисо* (М52). О стабилности интересовања и континуитету проучавања одабране проблематике кандидаткиње, сведоче и њени радови објављени пре него што је уписала докторске студије: „Стратегије превентивног рада педагога с ученицима који имају тешкоће у учењу”, *Педагошка стварност* (М52), 2008, бр. 9-10, стр. 907-926. и „Идентификација деце с потенцијалним специфичним тешкоћама у учењу приликом процене зрелости за полазак у школу”, *Педагошка стварност* (М52), бр. 5-6, стр. 543-563. Колегиница Велишек-Брашко је (у коауторству с М. Летић и О. Каменарац) објавила и поглавље у монографској публикацији *Прилози теорије школе* (М44) под насловом „Интеракционалистичка теорија школе”, у издању Свеза педагошких друштава Војводине, Нови Сад, 2008. године. Такође је објавила и Сценарио едукативне радионице за родитеље и просветне раднике 1 и 2 – *Како помоћи ученицима с тешкоћама у учењу*, у електронском издању (*Hogyan segíthetünk a tanulási nehézségekkel küzdő diákoknak – műhelymunka forgatókönyv szülők és pedagógusok számára*), доступно на: www.ujkep.net.

Може се констатовати да је кандидаткиња написала и објавила више научних радова од којих је 5 из области докторске дисертације а 4 у непосредној вези с темом дисертације, и који су објављени у часописима с листе Министарства просвете и науке Републике Србије.

Учествовала је с рефератима, објављеним у целини или у изводу, на више међународних научно-стручних скупова, као што су на пример: „Компетенција педагошког кадра за инклузивно образовање” на IV Међународној научној конференцији САВРЕМЕНИ МЕТОДИЧКИ ИЗАЗОВИ, Суботица, 2010. године, затим „Оснаживање родитеља за партнерство с школом у инклузивном приступу” на II Научној конференцији с међународним учешћем ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА У ИНКЛУЗИВНИМ УСЛОВИМА, Сремска Митровица, 2011. године и др. Доста саопштења поднетих на скуповима у Алексинцу, Загребу, Новом Саду, налазе се у процесу штампе.

Осим наведених, кандидаткиња је активно учествовала у бројним пројектима националног и међународног нивоа, затим на бројним семинарима у земљи и иностранству у организацији министарстава за образовање и других ресорних министарстава, стекла сертификате на стручним семинарима у вези с оснаживањем и развојем компетенција наставника за инклузивно образовање, и др. Од 2008. год. - до данас координаторка је ауторских семинара: *Како помоћи деци с тешкоћама у учењу, Хиперактивност код деце и васпитни стилови, Решавање конфликта и ненасилна комуникација, Толеранција наспрам насиља*, и др.

Чланица је стручног жирија „Genius” за талентоване ученике, чланица стручног жирија Регионалне ђачке конференције средњих школа „Tudok” („Знам”), локална координаторка пројекта MIDWAY 2 за Нови Сад, координаторка интерних школских пројеката „НТЦ – Менса” и „Хоризонтално учење”.

Чињеница да се кандидаткиња готово читаву деценију бави проучавањем инклузивног образовања, као и стечени увид у радове и резултате истраживања које је приложила, уверавају нас да она добро познаје наведену проблематику, као и методологију научног истраживања што, уз завршни мастер рад који је одбранила, сведочи о њеној спремности да оствари и сложене задатке научног пројекта какав је израда докторске дисертације.

Кандидаткиња испуњава све услове дефинисане студијским програмом. Досадашњи научни рад кандидаткиње представља веома добру основу за израду докторске дисертације из области методике наставе.

IV – ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

Др Оливера Гајић бирана је за ужу научну област Педагогија (предмет Методичке основе васпитно-образовног рада). На основним студијама Одсека за педагогију реализује предметне садржаје методике васпитно-образовног рада с студентима III и IV године, а у оквиру мастер студија на истом одсеку предаје методичку групу предмета. Координатор је докторских студија Методике наставе на Филозофском факултету у Новом Саду. У свом научном раду бави се проучавањем проблема интелектуалног васпитања, васпитања уметношћу, методиком васпитно-образовног рада, инклузивним образовањем, развојем стваралаштва и даровитости.

Др О. Гајић је аутор и коаутор осам монографских публикација и преко деведесет научних и стручних публикација. Учествовала је на већем броју научно-стручних скупова међународног и националног значаја. Приредила је једну монографску публикацију и уредила седам тематских зборника. Написала је три монографије и десетине радова из области методике наставног рада, оснаживања наставничких компетенција, васпитања уметношћу, подстицања даровитости и стваралаштва, инклузивног образовања, презентованих у земљи и иностранству, што значи да познаје проблематику на коју се односи предложена тема дисертације.

Ангажована је као руководилац и/или истраживач на више научно-истраживачких пројеката, од којих су четири међународног нивоа: Координатор пројекта – **TEMPUS JOINT PROJECT „INTRODUCTION AND IMPLEMENTATION OF ACADEMIC PROGRAM OF COMMUNITY YOUTH WORK (CYW) THROUGH ENHANCING INTER-REGIONAL COOPERATION IN THE COUNTRIES OF WESTERN BALKANS“** (2008-2011), члан тима Темпус пројекта „**Master programme for Subject Teachers Teachers in Serbia“ MASTS 511170-TEMPUS-1-2010-1-RS- TEMPUS-JPCR**; контакт особа за Темпус пројекат **Developing Human Rights Education at the Heart of Higher Education (DHRHE)** Project number - 517319-TEMPUS-1-2011-1-UK-TEMPUS-JPCR, (2011-2014), руководилац пројекта билатералне сарадње с Хрватском „**Интеркултурални односи и образовање на мањинским језицима: Хрватска-Србија**“ (2011-2012). Члан тима пројекта „Дигиталне медијске технологије и образовно-друштвене промене“ 47020, финансираног од стране Министарства за просвету и науку РС (2011-2014); руководилац пројекта „**Квалитет образовног система Србије у европској перспективи (КОСЦЕП)**“, 179010, финансираног од стране Министарства за просвету и науку РС (2011-2014).

Члан је Форума педагога СЦГ, Педагошког друштва Србије и Свеза педагошких друштава Војводине. До сада су под њеним менторством, на последипломском студију, одбрањена четири специјалистичка рада, једанаест мастер радова, једна магистарска теза и четири докторске дисертације. Једна од успешно одбрањених докторских дисертација била је написана управо на тему инклузивног образовања. У више комисија била је члан за одбрану мастерских радова, магистарских теза и докторских дисертација.

Радови из уже научне области којој припада предлог докторске дисертације:

Р. бр.	аутори, наслов, издавач, број страница	категорија
1.	Gajić, O. & Milutinović, J. (2010): Intercultural Dialogue in Education. Critical Reflection in the Museum Context/Interkulturalni dijalog u obrazovanju – kritička refleksija u muzejskom kontekstu, <i>Odgojne znanosti/Educational Sciences</i>, Zagreb, No 1 (19), vol. 12 (2010), p.p. 151 -165. Prethodno priopćenje/preview announcement (Časopis je referiran i u Social Sciences Citation Index – SSCI http://science.thomsonreuters.com) ISSN 1846-1204 UDK 371(05) Web stranica časopisa: http://hrcak.srce.hr/odgojne-znanosti?lang=en	M23

2.	Gajić, O. & Milutinović, J. (2011): Museums as Learning Centres: Pluralism of Theoretical-Methodical Paradigm, <i>The New Educational Review</i> , (The International scientific journal is indexed in Thomson Reuters Master Journal List: http://science.thomsonreuters.com – find by ISSN 1732-6729) Poland, vol. 25, No.3, pp. 290-300.	M23
3.	Budić, S. – Gajić, O. – Anđevski, M. (2011): Analiza didaktičnoga koncepta spoznavnoga procesa in učenja pri pouku = Analysis of the didactic conception of the knowledge acquisition and learning process in teaching, (izvirni znanstveni članek), <i>Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja (Journal is indexed and abstracted in Social Sciences Citation Index, Social Scisearch, Journal Citation Reports (Thomson Reuters services http://science.thomsonreuters.com), pp. 41-60. ISSN 0353-1392 UDK 37.026:001</i>	M23
4.	Gajić, O. (2008): Inkluzija i demokratizacija obrazovanja - refleksije na smanjenje posledica siromaštva na decu, u: S. Gašić – Pavišić i S. Joksimović (prir.): <i>Obrazovanje i siromaštvo u zemljama u tranziciji</i> (261-273). Beograd: Institut za pedagoška istraživanja. ISBN 978-86-7447-085-5 COBISS.SR-ID 154643980	M14
5.	Gajić, O. (2008): School failure and general strategies of learning and social development, In: <i>Socialna pedagogika med teorijo in prakso</i> (Eds. M. Krajncan, D. Zorc-Maver, B. Bajželj), Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, pp. 45-54. ISBN 978-961-253-008-2 UDC 37.013.42(082)	M14
6.	Milutinović, J. & Gajić, O. (2010): Intercultural Dialogue in Museum Education, <i>US-China Education Review</i> , David Publishing Company, USA, Vol. 7, No.7, July 2010 (Serial Number 68), pp. 30-42, ISSN 1548-6613 CBSN 382B0036 (Excellent paper in ERIC)	M23
7.	Gajić, O. (2007): <i>Prilozi metodici vaspitno-obrazovnog rada. Diskurs o strategijama obrazovanja i socijalno-pedagoškim temama</i> , Novi Sad: Filozofski fakultet, str. 148 ISBN 978-86-80271-67-5	M42
8.	Gajić, O. (2007): Toward the European educational space – experiences of teacher education in Serbia, in: Humanities . Papers presented on the 6th International Conference of PhD Students, University of Miskolc, Hungary 12-18 August 2007, Miskolc: University of Miskolc. Innovation and technology Transfer Centre, p.p. 69-73. ISBN 978-963-661-783-7ö ISBN 978-963-661-777-6	M33
9.	Gajić, O. (2009): Izazovi profesionalnog obrazovanja nastavnika u evropskoj različitosti, Međunarodna konferencija „Unapređenje obrazovanja učitelja i nastavnika – od selekcije do prakse”/Promoting teacher education from intake system to teaching practise, Zbornik radova sa međunarodne konferencije održane 19-21. maja 2009. (gl. ured. Matti Meri), Jagodina: Pedagoški fakultet, Univerzitet u Kragujevcu, posebna izdanja, Naučni skupovi, knj. 8/1, Tom I, str. 69-76. ISBN 978-86-7604-077-3 UDK 371.3 COBISS.SR_ID 176371468	M33

IV.1. услови дефинисани за ментора у области којој припада докторска дисертација:

Услови дефинисани за ментора су 5 радова из уже научне области којој припада тема предложене докторске дисертације.

IV.2. Да ли ментор испуњава услове?

ДА

Образложење:

Предложени ментор за израду докторске дисертације, др Оливера Гајић, ванредни професор Одсека за педагогију, Универзитета у Новом Саду, ауторка је више од деведесет публикација, објављених у иностраним и домаћим часописима, односно саопштења на иностраним и домаћим конференцијама као и осам монографија (четири у коауторству). Има девет радова из области којој припада докторска дисертација, објављених у часописима на ССЦИ листи, односно у међународно признатим часописима и зборницима. Као професор изводи наставу:

На основним академским студијама: Теорије и методике наставе, Методички системи и апликације, Педагогија уметности, Рад педагога у другим институцијама. Студентима других студијских група на Филозофском факултету држи предмет Стратегије ефикасног образовања.

На дипломским академским студијама-мастер предаје предмете Методика социјално-педагошког рада, Стратегије ефикасног образовања, Увод у омладински рад у заједници, а на докторским студијама Педагогије и Методика наставе реализује предмете Методичко моделовање образовних стратегија и Одабрана поглавља методике васпитно-образовног рада.

До сада је менторисала више докторских дисертација, магистарских, мастер и специјалистичких радова на последипломским студијама које су успешно одбрањене.

Све наведено упућује на констатацију да је предложени ментор, др Оливера Гајић, подобна за менторисање пријављене докторске дисертације кандидаткиње Отилије Велишек-Брашко.

V – ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

V.1. Формулација назива тезе (наслова)

РАЗВОЈ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ У СИСТЕМУ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА НАСТАВНИКА

Наслов тезе је подобан? **ДА**

V.2. Формулација предмета (проблема) истраживања

Укључивање деце са сметњама у редован образовни систем школовања је дефинисано у новом *Закону о систему образовања и васпитања* (Сл. Гласник РС 72/2009) Захваљујући законској регулативи сада је омогућено право на квалитетно образовање свој деци. Дата је могућност да и деца с развојним сметњама, која имају потребу за додатном образовном подршком, могу да се школују у школама заједно с децом типичне популације. Наставном кадру у редовним школама постала је професионална обавеза рад с децом која имају сметње у развоју. Укључивање деце с развојним сметњама, која имају посебне образовне потребе, подразумева да она наставу похађају према прилагођеним индивидуалним образовним плановима (ИОП) који се израђују тимски. Тим за израду индивидуалног образовног плана за дете које има сметње у развоју чини: наставник, родитељ, стручни сарадник из школе и стручни сарадник који додатно ради с дететом ван школе. У сарадњи с члановима тима најзначајнију улогу у реализацији инклузивног образовања имају наставници. Од наставног кадра зависи квалитет наставног процес, а успех инклузивне праксе у великој мери зависи од компетенција наставног кадра.

Предмет истраживања су компетенције наставног кадра за инклузивно образовање, односно за посебност образовно-васпитног рада с децом с развојним сметњама. Будући да је образовно-васпитни рад у инклузивној пракси специфичан, од наставног кадра се захтева да наставни процес, односно реализацију школског програма прилагоди детету и то према његовим карактеристикама, могућностима и интересовањима. Прилагођавање планова и програма према детету с развојним сметњама превазилази обичну диференцијацију градива и захтева веће мере индивидуализације. Прилагођавање у оквиру индивидуалних образовних планова, подразумева: прилагођавање у вези с адекватним захтевом, одабир садржаја, одабир метода и техника рада, организација час и наставног процес у целини, реализацију ИОП-а у оквиру реализације школског програма, односно наставног плана и програма и праћење и вредновање детета у остваривању ИОП-а. Наведене професионалне захтеве наставни кадар може да реализује, ако поседује педагошке, психолошке и дидактичко-методичке компетенције на високом нивоу.

Проблем истраживања: У којој мери програмским садржаји за образовање наставног кадра оснажују неопходне компетенције за инклузивно образовање?

Предмет истраживања је подобан? **ДА**

V.3. познавања проблематике на основу изабране литературе с списком литературе

Анализа доступне стручне литературе и званичних докумената у области инклузивног образовања указује на чињеницу да постоје различити приступи у дефинисању релевантних појмова, па су самим тим и дате дефиниције различите по свом значењу. У нашој литератури као дете с развојним сметњама у школи наводи се дете које, због оштећења неких органа и/или функција има, осим потреба заједничких свој деци, и посебне васпитно-образовне и (ре)хабилитацијске потребе, које треба задовољити организовањем посебних услова и

поступака како би се ублажиле последице развојне тешкоће. (Хрњица, 2007). У савременој литератури последњих година избегавају се термини *дефектно* или *хендикепирано* дете, јер се на тај начин у фокус смешта сметња или тешкоћа коју дете има, а не дете као личност. Дете је биће које заслужује достојанство, без обзира на сметње у развоју који има, па се зато користи термин *дете с сметњама у развоју* или *дете с инвалидитетом*. Приликом одређења појма *дете с сметњама у развоју*, такође се избегава термин *дете с посебним потребама*, јер дете с сметњама у развоју има исте потребе као и друга деца. Оно такође има потребу за игром, кретањем, дружењем, учењем, смо их на другачији начин задовољава. Према новом *Правилнику о додатној образовној и социјалној подршци деци* (Сл. Гласник РС 2010) и *Правилнику за писање индивидуалних образовних планова* (Сл. Гласник РС 2010), препоручује израз *деца с потребом за додатном подршком* или *деца с потребом за додатном образовном подршком*, ако се односи на додатну подршку у самом образовању. Поруке које се шаљу о инклузивном образовању треба да се изразе недискриминативним језиком.

Кандидаткиња се у проучавању релевантне литературе бавила и анализом два модела схватања деце из маргинализованих група, а посебно деце с развојним сметњама. Један је *медицински модел*, а други је *социјални модел*. У оквиру сваког модела уочљива је разлика у приступу према деци која имају тешкоће у развоју, у схватању процес образовања и васпитања, у тумачењу друштвеног контекста, као и језика којим се користе. Кандидаткиња се приклања социјалном моделу који, као флексибилан модел мења културу заједнице, јер је заснован на људским правима. (Хрњица, 2007). Стратегија образовања је усмерена на целокупну личност детета која дете не издваја по његовом недостатку, већ уважава посебне образовне потребе сваког детета. Холистички приступ у образовању је одлика нове научне парадигме на којој се темељи инклузивно образовање. Развој образовања је усмерен ка отклањању или смањивању препрека за учење и учеће све деце. Планирање се одвија према индивидуалним карактеристикама детета. Индивидуални образовни план, с својим елементима, базиран је на схватању однос учења и развоја Виготског. На основу актуелног развоја (актуелна зона развоја), планира се следећи захтев детету у наредној (проксималној) зони развоја тј. могућности развоја. (Виготски, 1977).

У наведеној литератури, која је смо сегмент владајућих схватања о инклузивном образовању у свету и у нашем окружењу, указује се на значај ове педагошке проблематике, која је код нас још увек релативно нова. Мада постоји доста радова и код нас који се баве значајем инклузије, ставовима о инклузији, могућностима реализације инклузивне праксе, као и тешкоћама у реализацији на које наставници наилазе у остваривању инклузије, још увек не постоји научни рад с резултатима истраживања на нивоу докторске дисертације који би се фокусирао на компетенције наставника, начине њиховог оснаживања за инклузију, нити на испитивање усклађености програмских садржаја за оспособљавање и оснаживање наставника за инклузивно образовање.

Списак изабране литературе обухвата респектабилан број релевантних јединица које се односе на предложену тему докторске дисертације:

1. Alexander, P. A., & Winne, Ph. H. (2006). *Handbook of Educational Psychology*, London: Erlbaum.
2. Berzina, Z., Cincilei, C., Herseni, I., Končokova, E., Lapitskaya I., Pavlovski T., Rangelov Jusović, R., Sofiy, N., Vonta, T. & Burke Wlash, K. (2002). *Standardi za inovativne obrazovne programe i za vaspitače/učitelje ISSA*, Podgorica: „Step by Step“ Pedagoški centar Crne Gore.
3. Boot, T. & Aniskow, M. (2002). *Indeks za inkluziju*. Beograd: Centar za izučavanje inkluzivnog obrazovanja.
4. Dimitriou, Sz. (2008). *Integrált / inkluzív oktatásban részesülő fogyatékos tanulók oktatása Magyarországon*, Budapest: Semmelweis Egyetem, Nevelés- és Sporttudomány Doktori Iskola.
5. Edmondson, R. *Parent-Professional Partnerships in Early Intervention*. Preuzeto 16. decembra 2010. http://www2.edc.org/Ncip/library/ec/power_2.htm

6. Gage, N. L. & Berliner, D. C. (1994). *Educational Psychology*, Boston: Houghton Mifflin Co.
7. Kabil, S. & Rangelov-Jusović, R. (2005). *Priče o stvaranju škole po mjeri djeteta*. Sarajevo: Unicef BiH i Centar za obrazovne inicijative „Step by Step“.
8. Katona, N. & Szitó, I. (2004). *Szerepkonfliktusok felismerése és kezelése a pedagógus – szülő kapcsolatban*, Budapest: Celibri kiadó.
9. Kristen, A., Hansen R. & Kaufman S. (1998). *Obrazovanje i kultura demokratije*. Sarajevo: Centar za obrazovne inicijative „Korak po korak“.
10. Panjeta, A. (2009). *Škole i zajednice po mjeri djeteta 2008-2009*. Sarajevo: Unicef.
11. Philipps S. (1999). *Montesori priprema za život*, Zagreb: Naklada Slap.
12. Powell, S., Kadić, A. & Čelebić, I. (2010). *MIDWAY inicijativa,- Finalna evaluacija projekta*, Beograd: Catholic Relief Services –USCCB.
13. Rangelov-Jusović, R. (2007). *Od saradnje ka partnerstvu*. Sarajevo: Centar za obrazovne inicijative „Step by Step“.
14. Ras, S. (2008). *Inclusive Education*. Veenendaal: An Overview Of International Experiences and Approaches, Dark and Light Blind Care.
15. Riser, R. (2002). *Krugovi prijatelja*. <http://www.worldinclusion.com>, Preuzeto, 13.05.2011.
16. Roeders, P. (1995). *A hatékony tanulás titka*. Budapest: Calibra kiadó.
17. UNESCO, (2000). *One School for All Children*. Paris: EFA 2000 Bulletin.
18. UNESCO, (2004). Booklet 1: *Becoming an Inclusive, Learning-Friendly Environment*. Bangkok: Embracing Diversity: Toolkit for Creating Inclusive, Learning-Friendly Environments.
19. UNESCO, (2004). Booklet 2: *Working with Families and Communities*. Bangkok: Embracing Diversity: Toolkit for Creating Inclusive, Learning-Friendly Environments.
20. UNESCO, (2004). Booklet 3: *Getting All Children In School and Learning*. Bangkok: Embracing Diversity: Toolkit for Creating Inclusive, Learning-Friendly Environments.
21. UNESCO, (2004). Booklet 6: *Positive Discipline in the Inclusive, Learning-Friendly Classrooms*. Bangkok: Embracing Diversity: Toolkit for Creating Inclusive, Learning-Friendly Environments.
22. Zlatarević V. & Đigić G. (2010). *Da škola bude cela*, Beograd: Catholic Relief Services – USCCB.
23. Ацић, Н., Феризович, Е., Ивошевић, В., Јосимов, Г., Максимовић, Б., Михајловић, М., Миливојевић З., Николић Гајић, Н., Пантић, Н., Ристовски, М., Стојић, Т. и Златаровић, В. (2011). *Сви у школу будућност за све*, Београд: Фонд за отворено друштво, ЦИП, Савез учитеља РС.
24. Бердосиан, Е. (2008). *Монтесори програм примењен у раду код особа с сметњама у Развоју*. Ветерник: Дом за децу и омладину ометену у развоју.
25. Бердосиан, Е. (2010). *О педагогији Марије Монтесори*. Преузето 25. маја 2010. <http://www.montesori.org.rs>
26. Богосвљевић, Р. (2006). Ставови наставника и родитеља о сарадњи породице и школе. *Зборник, Сарадња школа и породице* Београд: Институт за педагошка истраживања.
27. Будић, С. (1999). Индивидуализована настава и успех ученика. У: *Збирка – посебна издања*, Нови Сад: Савез педагошких друштава.

28. Будић, С. (2006). Распоред садржаја у наставном програму: Услов оспособљавања ученика за успешну примену усвојених знања, *Европске димензије промена образовног система у Србији. Зборник радова, књига 1*, Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
29. Будић, С., Гајић, О. и Лунгулов, Б. (2009). Структурирање знања ученика: Различита гледишта. , *Европске димензије промена образовног система у Србији. Зборник радова, књига 5*, 85-101, Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
30. Буркер В. К. (2003). *Креирање васпитно-образовног процес у коме дете има централну улогу, други и трећи разред. Програм корак по корак*. Београд: Центар за интерактивну педагогију.
31. Буркер, В. К. (2002). *Креирање васпитно-образовног процес у коме дете има централну улогу, први разред. Програм корак по корак*. Београд: Центар за интерактивну педагогију.
32. Веналаинен, Р., Јеротијевић, М. и Мрше, С. (2011). *Стратегије и поступци прилагођавања наставе*. Пружање унапређених услуга на локалном нивоу, ДИЛС пројекат, Београд: Министарство просвете, РС.
33. Веналаинен, Р., Мрше, С. и Јеротијевић, М. (2010). *Ка квалитетном образовању за све*. ДИЛС пројекат, Београд: Министарство просвете, РС.
34. Виготски, Л. (1977). *Мишљење и говор*. Београд: Нолит.
35. Визек-Видовић, В., Ријавец, М., Влаховић-Штетић, В. и Миљковић, Д. (2003). *Психологија образовања*. Загреб: ЕП-Верн.
36. Вилис, М. и Киндел Х. В. (2005). *Откријте свој стил учења*. Београд: Финес.
37. Вичек, А. (2007). *Индивидуализација и инклузивни приступ*. Нови Сад: Педагошки завод Војводине.
38. Вујачић, М. (2009). *Могућности и ограничења инклузије деце с тешкоћама у развоју у редовне основне школе*. Необјављена докторска дисертација, Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
39. Вујачић, М., Павловић, Ј., Станковић, Д., Џиновић, В. и Ђерић, И. (2011). *Представе о образовним променама у Србији, Рефлексије о прошлости и визије будућности*. Београд: Институт за педагошка истраживања.
40. Гајић, О. (2007). *Прилози методици васпитно-образовног рада*. Нови Сад: Филозофски факултет.
41. Гојков, Г., Грандић, Р., Милутиновић, Ј., Негру, А., Пасер, В. и Стојановић, А. (2006). *Циљеви – компетенције учитеља и васпитача*, Вршац: Виша школа за образовање васпитача.
42. Голубовић, Ш., и Максимовић, Ј. (2007). Улоге и задаци учитеља у процесу инклузивног образовања. *Педагошка стварност, бр. 1-2*, 49-56, Нови Сад: Свези педагошког друштва Војводине.
43. Грандић, Р. (1997). *Породична педагогија*. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет.
44. Пепељак, С. (2008). *У правцу инклузије*. Тузла: Фонд за отворено друштво БиХ.
45. Група аутора (2010). *Кампања за инклузивно образовање – Интерни материјал пројекта*. Београд: Фонд за отворено друштво, Свези учитеља Србије, ЦПП и Центар за образовне политике, ДИЛС пројекат Министарства просвете.

46. Даниелс, Р. Е. и Стфорд, К. (2001). *Интеграција деце с посебним потребама*, Београд: Центар за интерактивну педагогију.
47. Дедај, М. (2011). Инклузивни развој школа, *Педагошка стварност* 5-6, 558-565, Нови Сад: Педагошко друштво Војводине.
48. Ђорђевић, Б. (1985). *Савремена породица и њена васпитна улога*. Београд: Институт за педагошка истраживања, Просвета.
49. Ђорђевић, Ј. (2003). *Схватања о курикулуму и његова улога у настави*, Педагошка стварност 1-2, 163-184, Нови Сад: Свези педагошких друштава Војводине.
50. Ђорђевић, Ј. (2006). *Теорије и схватања о настави и развоју*. Педагошка стварност, бр. 9-10, 734-758, Нови Сад: Свези педагошког друштва Војводине.
51. Ђорђевић, Ј. (2009). *Индивидуализација и иновирање наставе и учења у школи 21. века*. Педагошка стварност, бр. 7-8, 673-685, Нови Сад: Свези педагошког друштва Војводине.
52. *Закон о основама система образовања и васпитања Републике Србије*, У: Сл. Гласник РС 2009, бр. 72/09.
53. Јевтић, Б. (2006). Партнерство породичног и школског васпитања. *Зборник, Сарадња школа и породице*, Београд: Институт за педагошка истраживања.
54. Јенсен, Е. (2000). *Различити мозгови, различити ученици*. Загреб: Едука.
55. Јованчевић, О. (2009). *Дефиниције инклузије и интеграције*, Преузето 01. фебруар, 2010, <http://www.inkluzija.org>.
56. Јукић, С. (2005). *Дидактичко-методички фрагменти*. Нови Сад: Виша школа за образовање васпитача.
57. Јурић, В., Мушановић, М., Станчић, С. и Вргоч, Х. (2001). Конструктивистички приступ развоју ученика, Предлогу *Концепција развојне педагошке дјелатности стручних сарадника*, Загреб: Министарство просвјете и спорта, РХ.
58. Каменов, Е. (1987). *Предшколска педагогија*, Београд: Завод за уџбенике и наставна.
59. *Каталог програма за стручног усавршавање запослених у образовању за школску 2011/2012. годину*, Образовање деце с посебним потребама, Београд: Завод за унапређивање образовања и васпитања.
60. Клеменовић Ј. и Лазич С. (2007). Образовање за људска права у нашој школи. *Европске димензије промена образовног система у Србији*, Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
61. Клеут, М. (2008). *Научно дело од истраживања до штампе*. Нови Сад: Академска књига.
62. Кнежевић-Флорић, О. (2009). Нови приступ у педагошко-истраживачком раду педагога. *Европске димензије промена образовног система у Србији*, Зборник радова, књига 5., 69-84, Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
63. Костовић, С. (2005). *Васпитни стил наставника*. Нови Сад: Свези педагошких друштава Војводине.
64. Коцић, Љ. (2002). Школа по мери детета – Едвард Клапареде. *Зборник бр. 34*, 141-155, Београд: Филозофски факултет.
65. Лазаревић, С. (2010). *Мој син Стефан – Искуство породице дечака с аутизмом укљученог у редовно образовање*, Београд: Иницијатива за права особа с менталним инвалидитетом Србије – МДРИ.

66. Лазор, М., Марковић, С. и Николић, С. (2008). *Приручник за рад с децом с сметњама у развоју*. Нови Сад: НСХЦ.
67. Малинић, Д. (2007). Како помоћи неуспешном ученику. *Зборник бр. 1*, 86-98, Београд: Институт за педагошка истраживања.
68. Мандић, П., и Кораћ-Мандић, Д. (2012). *Сви различити, сви једнаки*, Нови Сад: Новосадски хуманитарни центар.
69. Милер, Б. (2001). *Како остварити успешан контакт с ученицима*. Сарајево: Сарајевска трибина.
70. Милутиновић, Ј. (2003). *Хуманистички приступ васпитно-образовној улози музеја*. Нови Сад: Савез педагошког друштва Војводине.
71. Милутиновић, Ј. (2005). Конструктивизам и промене у школи. *Савремене концепције, схватања и иновативни поступци у васпитно-образовном и наставном раду и могућности примене у савременој школи*, 167-174, Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине.
72. Милутиновић, Ј. (2009). Теорија, образовна пракса и професионални развој наставника. *Европске димензије промена образовног система у Србији*, Зборник радова, књига 5., 37-54, Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
73. Мишевић, Ј. (2005). Ставови родитеља, учитеља и деце према особама с инвалидитетом. *Педагошка стварност*, бр. 3-4, 296-304, Нови Сад: Савез педагошког друштва Војводине.
74. Монтесори, М. (2002). *Откриће детета*. Београд: ЦРС.
75. Монтесори, М. (2005). *Ум детета*. Београд: Дечји центар, Питагора.
76. Мужих, В. (1973). *Методологија педагошких истраживања*. Сарајево: Завод за издавање уџбеника.
77. Мушановић, М. (2000). *Конструктивистичка теорија и образовни процес*. Преузето 02. фебруар, 2012. <http://pedagogija.skretnica.com/pub/marko/MARIBOR.doc>
78. Мушкиља, О., Лазих, С. и Риста С. (2011). *Инклузија између жеље и могућности*. Нови Сад: Покрајински омбудсман АП Војводине.
79. Николић, М. и Катрина-Митровић, В. (2009). Корак ка инклузији образовања. *Педагошка стварност*, бр. 5-6, 479-491, Нови Сад: Савез педагошког друштва Војводине.
80. *Отворени Монтесори програм у Монтесори вртићу „Невен“*. (2006). Суботица: ПУ
81. Поткоњак, Н., Јакшић, А., Ђорђевић, Ј., Коцић, Ј., Трнавац, Н., Хавелка, Н. и Хрњица, С. (1996). *Педагошки лексикон*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
82. Рисер, Р. (2011). *Подришка родитељима деце с сметњама у развоју и с инвалидитетом за примену инклузивног образовања у Србији*, Београд: Центар за интерактивну педагогију.
83. Ристић, Ж. (1995). *О истраживању, методу и знању*. Београд: Институт за педагошка истраживања.
84. *Социјална инклузија*, <http://www.inkluzija.gov.rs/page/935>, Преузето 15.10.2010.
85. Спевак, З. (2007). Коменски, Фребел, Монтесори – од индивидуалног ка универзалном. *Педагогија бр. 2*, 175-181, Београд: Министарство за науку и заштиту животне средине РС.
86. Станковић-Ђорђевић, М. (2006). Васпитни и образовни конструкти просветних радника према деци с развојним сметњама. *Педагошка стварност*, бр. 1-2, 25-36, Нови Сад: Савез педагошког друштва Војводине.

87. Стојнов, Д. (2001). Конструктивистички поглед на свет: Представљање једне парадигме, *Психологија 1-2*, 9-48.
88. Стојнов, Д. (2007). *Психологија личних конструката*. Нови Сад: Психополис Институт.
89. Сузић, Н. (2010). Педагошки утицаји породице на предшколско дете. *Практикуму школске и породичне педагогије*, приредила Будимир-Нинковић, Г., Јагодина: Педагошки Факултет.
90. Хозић, И. (2009). Инклузија за све. *Педагошка стварност*, бр. 3-4, 440-445, Нови Сад: Савез педагошког друштва Војводине.
91. Хопић, Д. (2009). *Мапирање инклузивних пракси у основном образовању у БиХ*. Сарајево: Unicef.
92. Хрњица, С., Рајовић, В., Чолин, Т., Крстић, К. и Копуновић, Д. (2007). *Школа по мери детета*. Београд: Save the Children UK.
93. Хрњица, С., Рајовић, В., Чолин, Т., Крстић, К., и Копуновић, Д. (2009). *Школа по мери детета 2*. Београд: Save the Children UK.
94. Церић, Х. *Дефинирање инклузивног образовања*. Преузето 16. јануар, 2010, <http://www.inkluzija.org>.
95. Церић, Х. (2008). Могућности конституирања теорије инклузивног образовања. *Методички обзори бр. 3*, стр. 49-62, Сарајево: Факултет политичких наука.
96. Циновић, В. и Станковић, Д. (2011). Тестирање сценарија 2: Школа која негује изузетност, *Представе о образовним променама*, Београд: Институт за педагошка истраживања.
97. Шевкушић, С. (2008). *Домети и ограничења квалитативних истраживања у педагогији*. Необјављена докторска дисертација, Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, Одсек за педагогију.
98. Шевкушић, С. (2009). Комбиновање квалитативних и квантитативних метода у проучавању образовања и васпитања. *Зборник бр. 1*, 45-60, Београд: Институт за педагошка истраживања.

Избор литературе је одговарајући?

ДА

V.4. циљева истраживања

Циљеви истраживања су следећи:

1. Утврдити неопходне компетентније наставног кадра за реализацију инклузивног образовања, на основу испитивања мишљења испитаника у фокус групама.
2. Квалитативном анализом установити на који начин се реализује процес инклузивне праксе. Од посебне важности су подаци о садржајима које наставни кадар треба да усвоји за реализацију инклузивног образовања, као и сазнања о компетенцијама наставника за ову област.
3. Анализу програмских садржаја, како формалног додипломског високог образовања током којег се припрема за рад будући наставни кадар, тако и програмских садржаја у оквиру даљег професионалног развоја, односно семинара за стручно усавршавање наставника акредитованих од стране Министарства просвете Републике Србије.
4. Утврдити усклађеност програмских садржаја за образовање наставног кадра с потребама инклузивног образовања, путем анализе програмских садржаја формалног високог образовања наставника и програмских садржаја семинара за стручно усавршавање.

Операционализација циљева кроз задатке истраживања

- Анализом утврдити у којој се мери заступљени садржаји односе на инклузивно образовање у програмским садржајима формалног високог образовања за наставнике.
- Анализом утврдити да ли постоје разлике у погледу заступљености садржаја у вези с инклузивним образовањем између факултета у оквиру Универзитета у Новом Саду.
- Анализом утврдити постојање разлика о заступљености садржаја у вези с инклузивним образовањем између одсека на факултетима.
- Анализом утврдити у којој мери су заступљени садржаји везани за инклузивно образовање у програмским садржајима семинара за стручно усавршавање наставника.
- Утврдити у којој мери наставни кадар стиче неопходне компетенције за инклузивно образовање путем програмских садржаја формалног високог образовања и програмских садржаја семинара.
- Извршити компаративну анализу програмских садржаја формалног високог образовања и програмских садржаја семинара за усавршавање наставника и утврдити који садржаји оснажују у већој мери компетенције наставника за инклузивно образовање.

Циљеви истраживања су одговарајући?

ДА

V.5. очекиваних резултата (хипотезе)

На основу резултата истраживања утврдило би се у којој мери се заступљени садржаји односе на инклузивно образовање, односно који садржаји недостају у програмима за образовање наставника за инклузивно образовање. Такође би се утврдило које се компетенције стичу путем програмских садржаја за образовање наставника, а које се неопходне компетенције за инклузивно образовање занемарују или се недовољно развијају.

Хипотезе истраживања

1. У недовољној мери су заступљени садржаји који се односе на инклузивно образовање у програмским садржајима формалног високог додипломског образовања за наставнике.
2. Постоји велика разлика у заступљености садржаја везаних за инклузивно образовање између факултета у оквиру Универзитета у Новом Саду.
3. Постоји разлика у заступљености садржаја о инклузивном образовању између одсека на појединим факултетима Универзитета у Новом Саду.
4. У недовољној мери су заступљени садржаји везани за инклузивно образовање у програмским садржајима семинара за стручно усавршавање наставника.
5. Наставни кадар у недовољној мери стиче неопходне компетенције за инклузивно образовање путем програмских садржаја формалног високог образовања и програмских садржаја семинара.
6. Програмски садржаји формалног високог образовања у мањој мери оснажују наставничке компетенције за инклузивно образовање од програмских садржаја семинара за усавршавање наставника.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос?

ДА

V.6. план рада

ПЛАН ИСТРАЖИВАЊА (ФАЗЕ):

Први корак у припреми докторске дисертације и истраживања био је састављање плана рада, који се састоји из неколико сегмената и прати оријентациони садржај докторске дисертације.

Први део плана је прикупљање грађе, односно литературе о инклузивном образовању, постављање теоријске основе истраживања, појмовна одређења и дефинисање инклузивног образовања, преглед владајућих ставова о инклузивном образовању код нас и у ширем подручју, скупљање досадашњих релевантних истраживања и радова из области инклузивног образовања и њихова анализа и интерпретација, прикупљање грађе о методици посебности васпитно-образовног рада с децом с развојним сметњама.

Други део дисертације садржи постављање методолошког оквира истраживања и прикупљање грађе за истраживање. Смо истраживање има два дела: *први* је пилот истраживање које се спроводи с циљем да се утврди мишљење испитаника о неопходним компетенцијама наставника за инклузивно образовање, и *други* део истраживања је главни део који обухвата анализу програмских садржаја за образовање наставника. У овом делу истраживања прикупља се грађа за анализу садржаја студијских програма на факултетима у оквиру Универзитета у Новом Саду, за одсеке наставничких усмерења и акредитованих семинара за усавршавање наставника за инклузивно образовање. Трећи део смог истраживања садржи обраду прикупљених резултата и њихову квалитативну и квантитативну анализу, као и њихово табеларно и графичко приказивање ради боље прегледности.

Трећи део докторске дисертације односи се на извођење закључака на основу добијених резултата и навођења педагошких импликација, као и израда модела програма за оснаживање неопходних компетенција наставника за инклузивно образовање.

План рада је одговарајући?

ДА

V.7. метода и узорак истраживања

Специфичност овог истраживачког нацрта јесте то да он има своју квалитативну и квантитативну димензију. У обради података комбиноване су квалитативне и квалитативне методе (метода триангулације). **Метода триангулације** подразумева коришћење више метода или врста података приликом истраживања истог феномена или проблема. Појам „триангулација” од недавно се, у друштвеним наукама, користи за означавање повезаности квантитативних и квалитативних истраживачких метода. Денцин (Denzin) разликује 4 врсте триангулације према Гутвајн (2009): *Триангулација података* – разликовање истих феномена у различитим тренуцима, на различитим местима и код различитих особа; *Триангулација истраживача* – укључивање различитих посматрача да би се могао контролисати утицај различитих посматрача на резултате истраживања; *Триангулација теорија* – интерпретација података уз укључивање различитих теоријских модела објашњавања; *Методолошка триангулација* – вишеструка комбинација метода.

Методе које ће бити примењене у истраживању су: **дескриптивна метода, метода теоријске анализе и Сервеј метода**. Квантитативним приступом биће обрађени резултати истраживања у вези с утврђивањем неопходних садржаја за инклузивно образовање, као и за одређивање неопходних компетенција наставника за инклузивно образовање, док ће се квалитативним приступом доћи до јасније, детаљније и конкретније информације о садржајима који су неопходни за образовање наставника, о организацији наставе, о начинима прилагођавања образовно-васпитног рада потребама детета које има неку врсту тешкоће, као и о томе зашто су одређене компетенције неопходне код наставника за реализацију инклузивног образовања. Такође ће се теоријском анализом наведене информације повезати у једну целину у

оквиру којих ће се указати и на сегменте који су још неистражени у овој педагошкој области.

Закључци, добијени описивањем и анализом програмских садржаја за оспособљавање наставног кадра, као и неопходне компетенције наставника за инклузивно образовање, представљају основу за израду свеобухватног модела програма за професионални развој наставника за инклузивно образовање ради унапређивања педагошке праксе на овом подручју.

У проучавању тематике инклузивног образовања основно полазиште представља разумевање и доступност квалитетног образовања сваком детету, што је основа нове, **интерпретативне парадигме**. Истраживање је усмерено на оптимализацију положаја сваког детета у настави. С циљем детаљне и квалитативне анализе прилагођавања школских програма сваком детету, уважавајући индивидуалне разлике деце и специфичности које имају на подручју учења као и њиховог окружења (од породице до институција), истраживање је **херменеутички оријентисано**.

Основу инклузивног образовања, као и овог истраживања, карактерише **идиографски приступ**, јер се у потпуности поштује дететова индивидуалност у сваком смислу те речи. Наиме, да би се применило инклузивно образовање, један од неопходних корака је писање индивидуалног образовног плана који подразумева приступ детету као посебној и специфичној јединки.

У пилот истраживању, односно у првом делу истраживања узорак чини 15 чланова фокус групе, који су чланови Тимова за индивидуалне образовне планове или Тимова за инклузивно образовање. Тим чине: учитељ, педагог, психолог, стручњак ван установе и родитељ. У пилот истраживање се укључују три школе које највише имају искуства у инклузивном образовању (ОШ „Соња Маринковић” у Суботици, ОШ „Иван Горан Ковачић” у Београду и ОШ „Соња Маринковић” у Новом Саду), што чини намерни узорак с обзиром на специфичност педагошке области и малобројност педагошког кадра с наведеним искуством.

Узорак главног дела истраживања чине програмски садржаји за образовање наставног кадра на факултетима Универзитета у Новом Саду, односно на седам факултета и укупно **58 смерова с наставничким усмерењем**.

- I. *Филозофски Факултет у Новом Саду, одсеци с наставничким усмерењем*: Одсек за англистику, Одсек за романистику, Одсек за румунистику, Одсек за германистику, Одсек за русинистику, Одсек за хунгарологију, Одсек за славистику, Одсек за словакистику, Одсек за српску књижевност Одсек за компаративну књижевност, Одсек за српски језик и лингвистику, Одсек за српску књижевност, Одсек за историју, Одсек за филозофију, Одсек за социологију, Одсек за психологију и Одсек за педагогију.
- II. *Природно-математички факултет у Новом Саду*: Департман за биологију и екологију, Департман за физику, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Департман за хемију, Департман за математику и информатику.
- III. *Академија уметности у Новом Саду*: Департман музичких уметности, Департман ликовних уметности, Департман драмских уметности.
- IV. *Факултет спорта и физичког васпитања у Новом Саду*: Катедра за теорију и методiku физичког васпитања, Катедра за антропомоторику, Катедра за гимнастику, Катедра за фудбал, Катедра за кошарку, Катедра за рукомет, Катедра за одбојку, Катедра за борилачке спортове, Катедра за атлетику, Катедра за пливање, Катедра за рекреацију, Катедра за историју и теорију физичке културе, Катедра за активности у природи, Катедра за друштвено-хуманистичке науке, Катедра за биомедицинске науке, Катедра за спортски менаџмент, Катедра за биомеханику, Катедра за методологију истраживања, Катедра за корективну гимнастику и Катедра за теорију и методiku спортског тренинга.
- V. *Педагошки факултет у Сомбору*: Друштвене науке, Информатика и медији, Језик и књижевност, Природно-математичка катедра и Стручно-уметничка катедра.
- VI. *Учитељски факултет на мађарском наставном језику у Суботици*: Катедра за језик и књижевност, Катедра за друштвене науке, Катедра за природно-математичке науке,

Катедра за стручно-уметничке предмете и физичку и Катедра за дидактичко-методичке науке.

VII. *Технички факултет „Михајло Пупин” у Зрењанину*: Катедра за методике наука и технологије у образовању, Катедра за информатику и рачунарске науке, Катедра за опште и техничке науке.

Други део узорка чине **61 програмских садржаја** за образовање наставника за инклузивног образовање, а то су акредитовани семинари од МПС из *Каталога за стручно усавршавање за 2011/2012. годину* из области Образовање деце с посебним потребама.

Узорак главног дела истраживања је пригодан, ако посматрамо Републику Србију, с обзиром на место истраживања, да је то Нови Сад, јер су програмски садржаји на Факултетима Универзитета у Новом Саду доступни. А с другог аспекта, ако је истраживање ограничено на Војводину, онда се ради о популацији јер су обухваћене све релевантне катедре/одсеци који образују и припремају наставни кадар.

Метод и узорак су одговарајући? ДА

V.8. места, лабораторије и опреме за експериментални рад

Како је у питању специфична истраживачка студија с квалитативном и квантитативном методолошким оријентацијом, за реализацију овог истраживања неће бити неопходне лабораторије као ни опрема за експериментални рад.

Истраживање ће већим делом бити реализовано на Универзитету у Новом Саду, док се у пилот истраживање укључују три школе које, на основу досадашњих резултата у васпитно-образовном раду и укључености у пројекте истраживања, имају највише искуства у инклузивном образовању (ОШ „Соња Маринковић” у Суботици, ОШ „Иван Горан Ковачић” у Београду и ОШ „Соња Маринковић” у Новом Саду).

Услови за експериментални рад су одговарајући? ДА

V.9. методе статистичке обраде података и осталих релевантних података

У оквиру овог истраживања, а у складу с постављеним задацима овако конципираног истраживања, биће коришћене следеће методе статистичке обраде података: дескриптивна статистика (дистрибуција фреквенција и проценти) приказани табеларно и графички, као и квалитативна анализа програмских садржаја.

Предложене методе су одговарајући? ДА

VI – ЗАКЉУЧАК

кандидат је подобан	ДА
ментор је подобан	ДА
тема је подбна	ДА

Кандидаткиња Отилиа Велишек-Брашко је досадашњим радом испунила услове дефинисане студијским планом и програмом и показала да поседује квалитете потребне за самостални истраживачки рад, што је услов за успешну израду докторске дисертације.

За израду ове докторске дисертације кандидаткиња је прикупила и анализирала релевантну педагошку, психолошку и дидактичко-методичку литературу. Такође се, у досадашњим својим истраживањима бавила проблематиком инклузивног образовања, али и професионалног развоја наставника, посебно оснаживањем њихових компетенција. У вези с инклузивним образовањем, компетенцијама наставника за инклузивно образовање, као и израдом Индивидуалних образовних планова (ИОП), још увек постоје бројни неспоразуми, предрасуде и дилеме. Ни теоријски, ни термилошки, ни практично у школи, нити у широј јавности, инклузивно образовање и ангажман наставника, као ни његове компетенције за инклузивно образовање, још нису довољно јасно и прецизно осветљени, објашњени и дефинисани, нити имају у правој мери и у правом смислу онај статус, третман, положај и утицај, који им по свему с правом припада.

Због своје вишеструке функције у развоју личности детета, инклузивно образовање захтева озбиљан однос и комплексна истраживања у свим правцима с јединственим циљем: да се створи чврста и широка научна подлога и осигура што шира друштвена пажња и подршка за даљи рад на њеном унапређивању.

Сматрамо да би истраживање кандидаткиње Отилие Велишек-Брашко у вези с компетенцијама наставника за инклузивно образовање могло у значајној мери допринети грађењу слике о актуелној ситуацији и ефектима инклузивног образовања, односно могло би представљати један део евалуације њиховог постојећег професионалног развоја. Поред тога, истраживање би могло послужити и као основа у креирању будућег професионалног развоја наставника за инклузивно образовање.

Полазећи од научног, теоријског и практичног значаја обраде теме, предложено истраживања у оквиру пројекта докторске дисертације, познавања проблематике коју је кандидаткиња показала у погледу изабране литературе, циљева и очекиваних резултата истраживања, коректно сачињеног плана рада и изабраних метода и узорка истраживања, предвиђених метода статистичке обраде података, као и компетенција предложеног ментора, чланови Комисије су се једногласно сложили да **су кандидат, ментор и тема подобни за израду докторске дисертације**, те да **предложе Сенату Универзитета у Новом Саду да одобри Отилији Велишек-Брашко израду докторске дисертације под насловом „Развој компетенција за инклузивно образовање у систему професионалног развоја наставника”**.

Нови Сад, 01.11.2012.

Проф. др Споменка Будић, председник
комисије

Проф. др Јосип Ивановић, члан

Проф. др Оливера Гајић, ментор